

Toegankelijke pdf's: Testen met screenreader preview in PAC 2021

Iacobien

- Digitale toegankelijkheid vanaf 2002
- Firm Ground
- Organisatieaanpak: Rollenboekje (3de druk)
- Toegankelijke documenten:
 - Organisatieaanpak + technisch
 - documenten-en-toegankelijkheid.nl
- Geïnviteerd expert PDF Association LWG

 Logius
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Digitale toegankelijkheid in jouw organisatie: wie doet wat?

Grip op digitale toegankelijkheid bij de overheid

A photograph showing a person's hands holding and interacting with a tablet computer. The person is wearing a purple jacket. The background is a blurred outdoor scene with trees and a building, suggesting a park or public space.

Rijksoverheid

Werkgeversverklaring

Avondklok

22.00 – 04.30 uur

De houder van deze werkgeversverklaring moet voor het werk tijdens de uren van de avondklok buiten zijn.

De houder toont bij deze verklaring ook een Eigen verklaring avondklok.

Dit formulier mag uitgeprint of digitaal getoond worden.

Misbruik is strafbaar.

Heeft u vragen over deze verklaring?
Kijk op [Rijksoverheid.nl/avondklok](https://rijksoverheid.nl/avondklok). Of bel 0800-1351.

Alleen samen krijgen we corona onder controle.

1

Verklaring werkgever

Ik,

Voorletter(s) en achternaam: _____

Functie: _____

Bedrijfsnaam: _____

Adres en plaats: _____

Telefoonnummer: _____

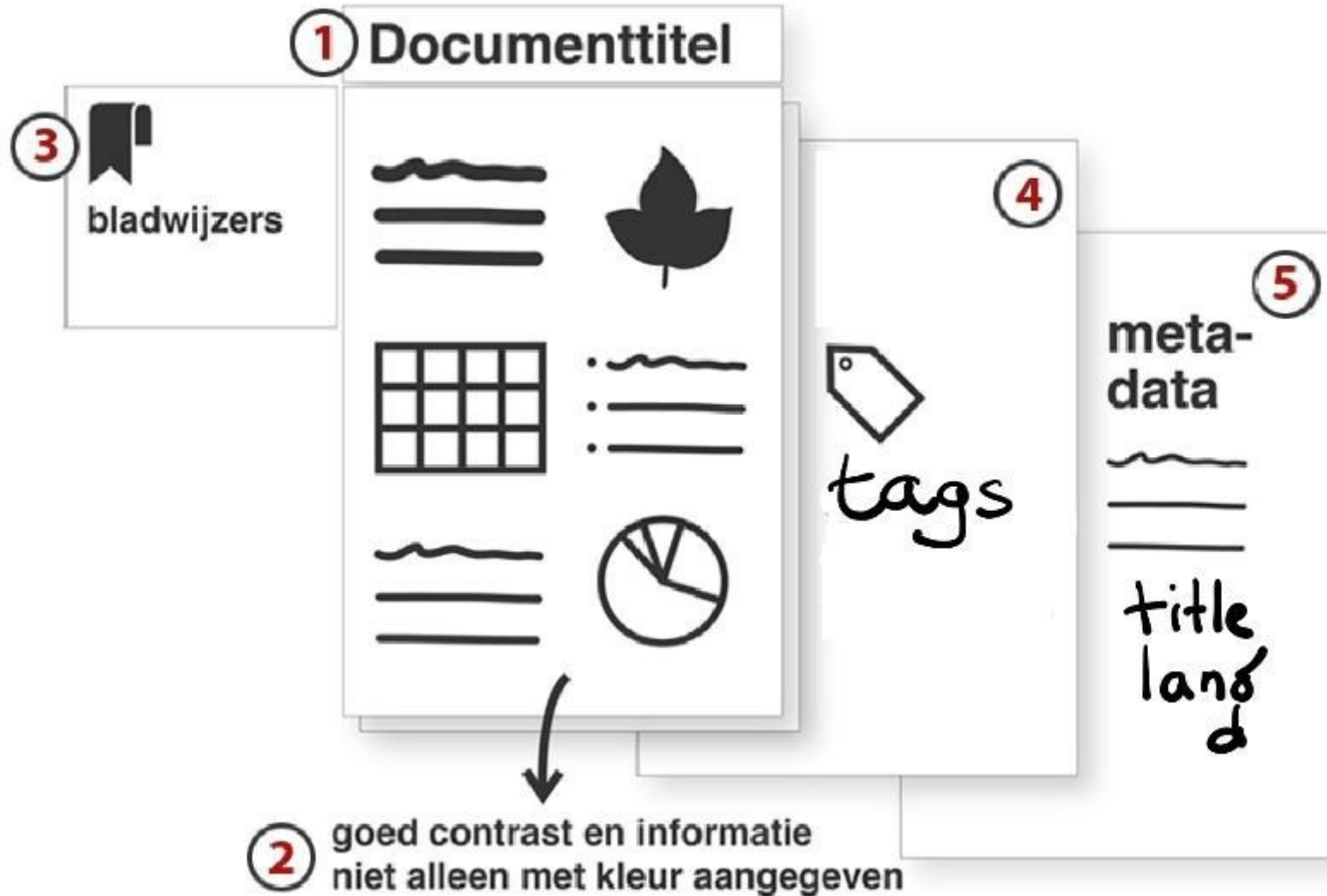
1/2

alleen

samen

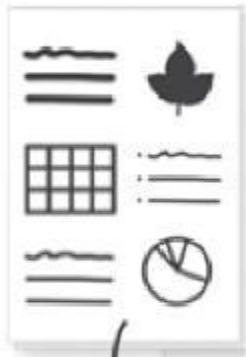
krijgen we corona onder controle

Hoe zit een toegankelijke pdf in elkaar?

Hoe maak je een toegankelijke pdf?

1

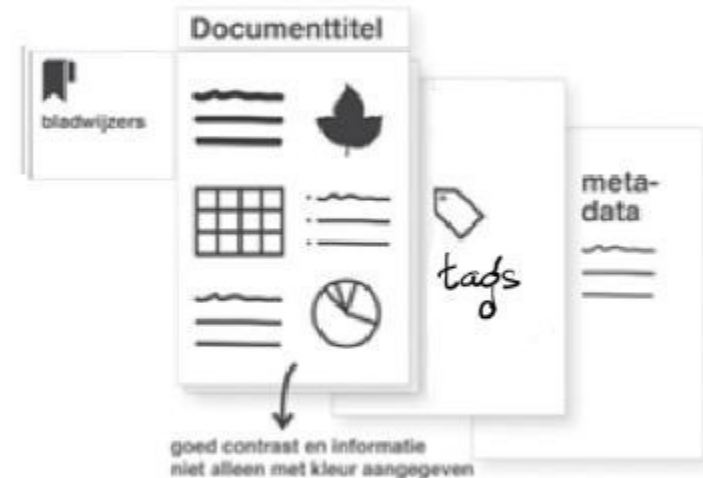
goed contrast en informatie
niet alleen met kleur aangegeven

brondocument

2

pdf

goed contrast en informatie
niet alleen met kleur aangegeven

3

nabewerking?

Groene vinkjes zijn een begin

PDF/UA

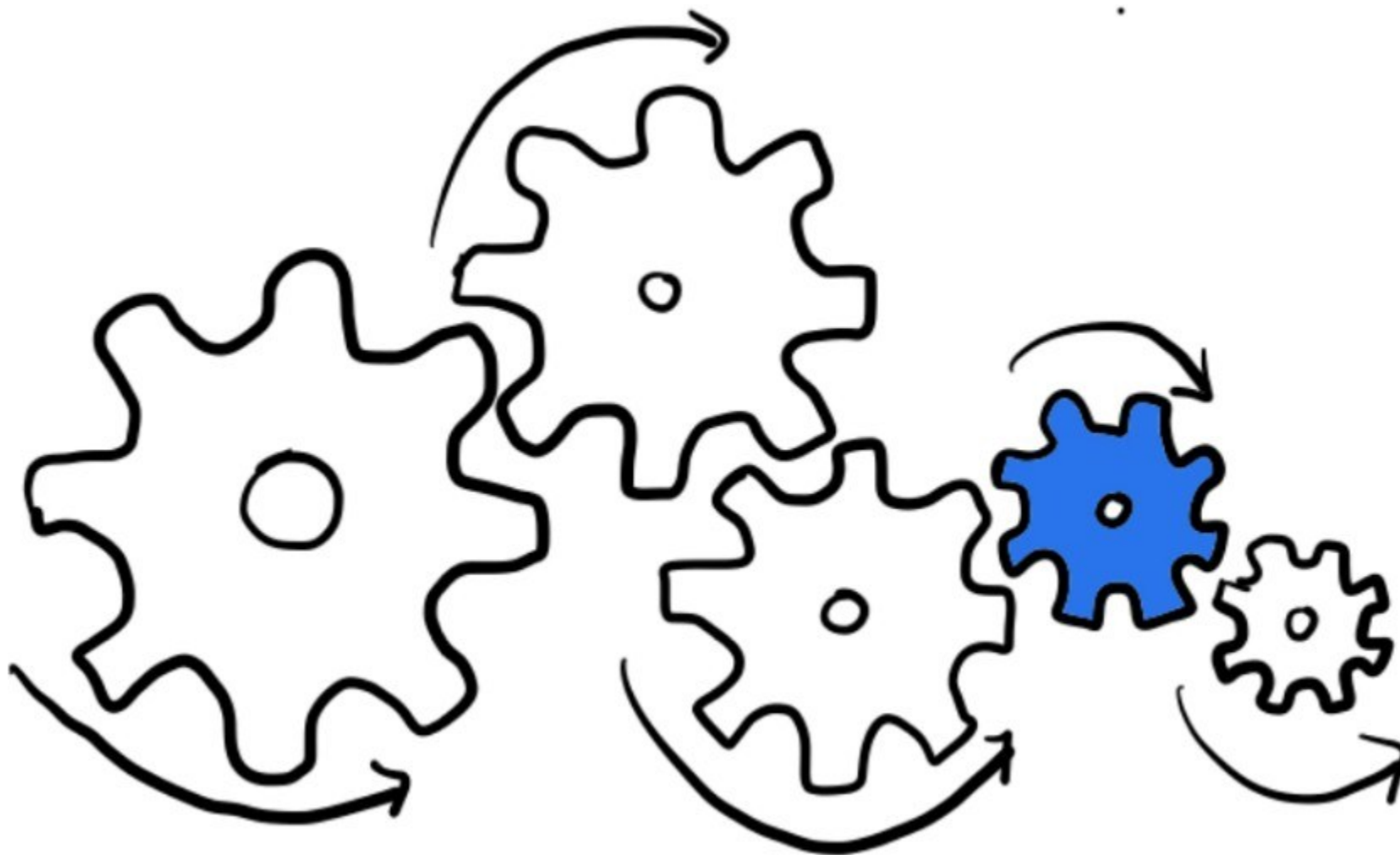
WCAG

 The PDF/UA requirements checked by PAC are fulfilled.

Checkpoint	Passed	Warned	Failed
 PDF Syntax	46	0	0
 Fonts	4	0	0
 Content	453	0	0
 Embedded Files	0	0	0
 Natural Language	224	0	0
 Structure Elements	7	0	0
 Structure Tree	16	0	0
 Role Mapping	65	0	0
 Alternate Descriptions	34	0	0
 Metadata	3	0	0
 Document Settings	3	0	0

Je weet nog niet of het document toegankelijk is.

Toegankelijke pdf en testen

Automatisch en handmatig onderzoek

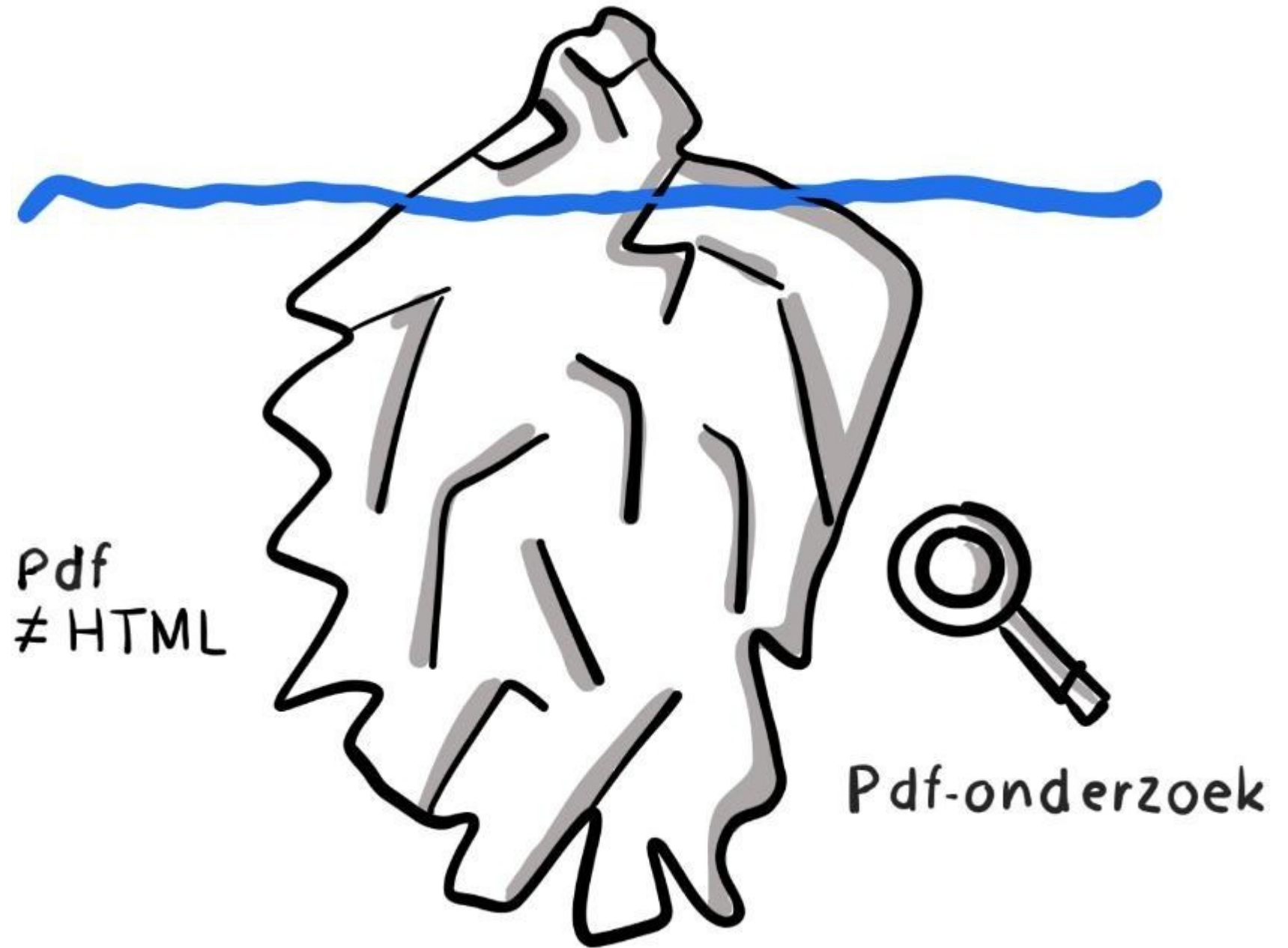

	Vraag	Resultaat
Automatisch	Is een alt-attribuut aanwezig?	✓
Handmatig	Is het een goede alt-tekst voor deze afbeelding?	✗

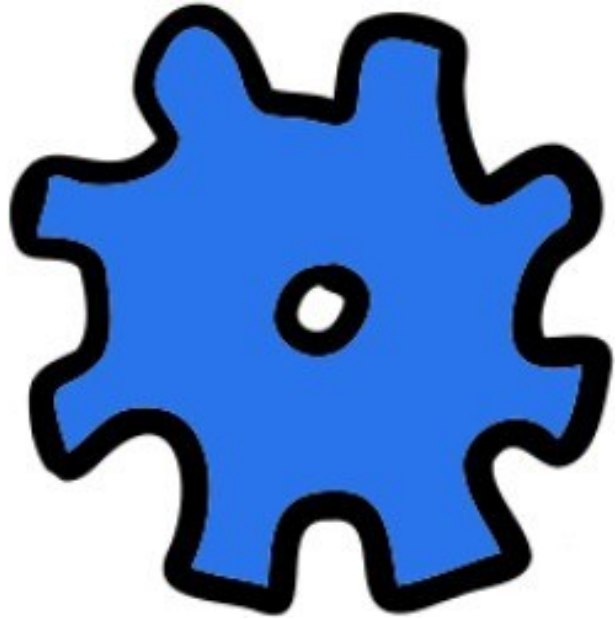
Meer voorbeelden

Automatisch onderzoek	Handmatig onderzoek
Is alles getagd / decoratief gemaakt?	Is info getagd /non-info decoratief gemaakt?
Tags: ja/nee	Juiste tags?
Documenttitel: ja/nee	Beschrijvende documenttitel?
Zijn lettertypes ingesloten?	

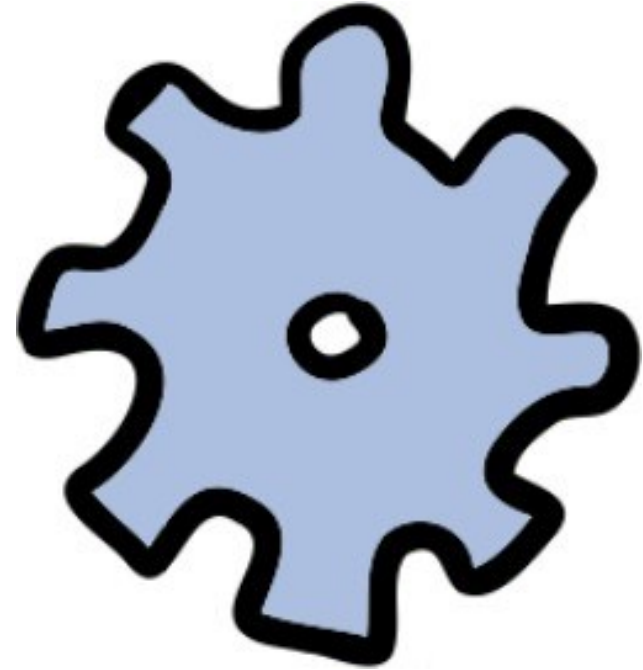
Probleem

Expertonderzoek en beperkt PAC screenreader preview-onderzoek

Expertonderzoek:
volledig onderzoek

Screenreader preview-oz:
Deze workshop 24 vragen

Screenreader preview-onderzoek

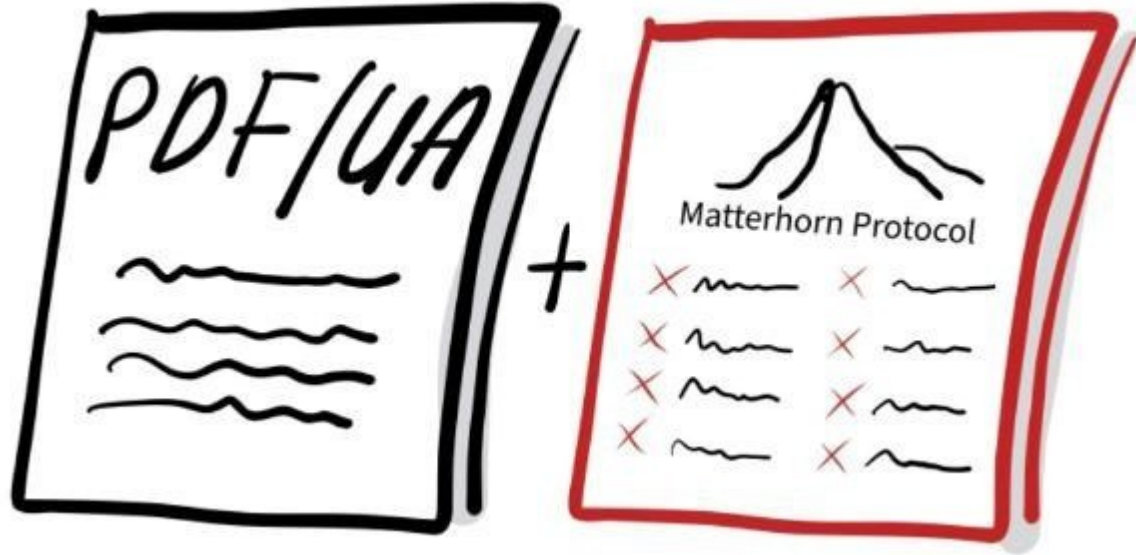
- Makkelijk meer inzicht
- Getagde pdf's
- Automatisch testen | handmatig testen

Maar eerst: Standaarden en protocollen

WCAG:
Web Content Accessibility
Guidelines

PDF/UA: Universal Accessibility
ISO-standaard specifiek voor
toegankelijke pdf

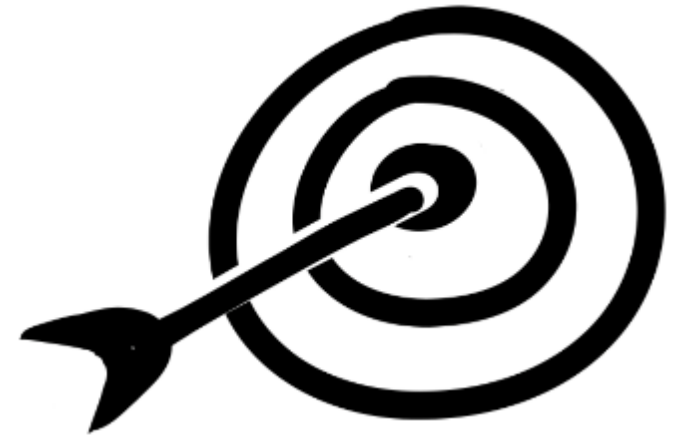
Matterhorn:
Testprotocol met testbare criteria:
handmatig en automatisch

Citaat

“Als je het hebt over
toegankelijke pdf en je hebt
het niet over PDF/UA, dan
weet je niet waar je het over
hebt.”

PDF/UA en Matterhorn-protocol

- Inkoop vraag toegankelijke pdf's (WCAG en PDF/UA)
- Processen inrichten: gebruik PDF/UA
- Voorkomt eeuwige discussie: Wat valt onder WCAG?
- Internationale tooling
- Voorkomt ontoegankelijke pdf en herstelkosten

Introductie PAC 2021

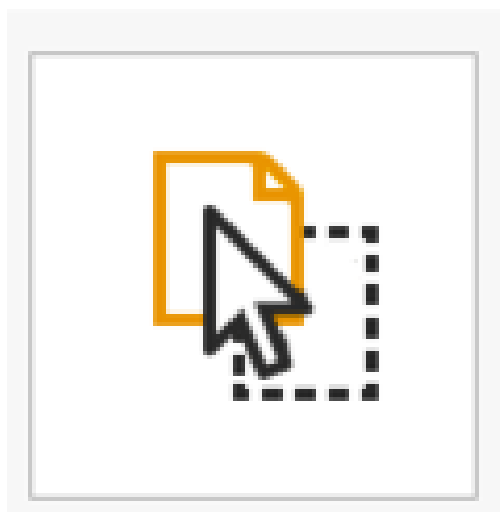

PDF Accessibility Checker 2021

- Gratis tool voor Windows
- Buiten scope workshop:
 - Contrast
 - Complexe afbeeldingen
 - Formulieren
 - Interactieve pdf's

Zie ook:documenten-en-toegankelijkheid.nl/pac2021

Een pdf openen in PAC

PAC 2021 - PDF Accessibility Checker 2021

 PDF Accessibility Checker 2021
Version: 21.0.0.0

 About

Title
Filename
Language Tags Pages Size

PDF/UA WCAG

Checkpoint	Passed	Warned	Failed
☒ PDF Syntax	0	0	0
☒ Fonts	0	0	0
☒ Content	0	0	0
☒ Embedded Files	0	0	0
☒ Natural Language	0	0	0
☒ Structure Elements	0	0	0
☒ Structure Tree	0	0	0
☒ Role Mapping	0	0	0
☒ Alternate Descriptions	0	0	0
☒ Metadata	0	0	0
☒ Document Settings	0	0	0

PDF Report

 Results in Detail Logical Structure

 Screen Reader Preview Document Statistics

Eerste overzicht

PAC 2021 - PDF Accessibility Checker 2021

 PDF Accessibility Checker 2021
Version: 21.0.0.0

 About

 Title
Digitale toegankelijkheid in jouw organisatie: wie doet wat?

Filename
Digitale-toegankelijkheid-in-jouw-organisatie_pdfua(1).pdf

Language: **nl-NL** Tags: **1025** Pages: **40** Size: **1 MB**

PDF/UA WCAG

 The PDF/UA requirements checked by PAC are fulfilled.

Checkpoint	Passed	Warned	Failed
 PDF Syntax	2244	0	0
 Fonts	13	0	0
 Content	6484	0	0
 Embedded Files	0	0	0
 Natural Language	2973	0	0
 Structure Elements	247	0	0
 Structure Tree	971	0	0
 Role Mapping	1025	0	0
 Alternate Descriptions	2050	0	0
 Metadata	3	0	0
 Document Settings	19	0	0

PDF Report

 Results in Detail Logical Structure

 Screen Reader Preview Document Statistics

⇒ A. Documentinformatie

⇒ B. Eerste testresultaten

⇒ C. Meer informatie en screenreader preview

Documentinformatie

1

Title

Digitale toegankelijkheid in jouw organisatie: wie doet wat?

2

Filename

Digitale-toegankelijkheid-in-jouw-organisatie_pdfua(1).pdf

3

Language

nl-NL

Tags

1025

Pages

40

Size

1 MB

Eerste testresultaten

4

PDF/UA

WCAG

5

 The PDF/UA requirements checked by PAC are fulfilled.

Checkpoint	Passed	Warned	Failed
 PDF Syntax	2244	0	0
 Fonts	13	0	0
 Content	6484	0	0
 Embedded Files	0	0	0
 Natural Language	2973	0	0
 Structure Elements	247	0	0
 Structure Tree	971	0	0
 Role Mapping	1025	0	0
 Alternate Descriptions	2050	0	0
 Metadata	3	0	0
 Document Settings	19	0	0

6 PDF Report

Screenreader preview

Screenreader Preview - Digitale-Toegankelijkheid-In-Jouw-Organisatie_pdfua-2.pdf

p Er worden 12 rollen onder de loep genomen. Zoek op wat jij vanuit jouw functie moet weten en doen. Bepaal welke stappen jij kunt zetten en de vervolgstappen die daaruit voortkomen. Misschien combineer je meerdere rollen of zijn sommige werkgebieden in jouw organisatie verder opgesplitst. Zoek dan de samenwerking op.

H1 2 Digitale toegankelijkheid en functiebeperkingen

p Digitale toegankelijkheid gaat erover dat digitale informatie en diensten even bruikbaar zijn voor mensen met een functiebeperking als voor mensen zonder functiebeperking.

p Denk aan gebruikers die doof, slechthorend, blind, slechtziend of kleurenblind zijn. Maar ook aan mensen die autistisch zijn, dyslexie hebben of een kort werkgeheugen. En aan iedereen die geen muis of touchscreen kan gebruiken omdat ze bijvoorbeeld een motorische beperking hebben, trillen of om een andere reden het toetsenbord of andere apparatuur moeten gebruiken.

p Maar ook zonder functiebeperking is toegankelijke informatie gewenst. Zo kun je een filmpje met ondertiteling in de stiltecoupé van de trein of in de kantoortuin begrijpen en is goed contrast prettig als je buiten bent. Daarnaast is informatie beter vindbaar en doorzoekbaar voor gebruikers en zoekmachines, als het goed toegankelijk is gemaakt.

p Bij digitale informatie en diensten kun je denken aan websites, apps en documenten. Overheidsinstanties zijn bij wet verplicht om alle websites van de organisatie, websites waar de organisatie aan meebetaalt of medeopdrachtgever voor is, toegankelijk(er) te maken. De verplichting geldt ook voor digitale documenten die online gepubliceerd worden, voor mobiele apps en op termijn ook voor intranet.

H1 3 Wetgeving

p Overheidsinstanties van alle lidstaten van de Europese Unie moeten de noodzakelijke maatregelen nemen om digitale informatie en diensten toegankelijk te publiceren. Dat is een wettelijke verplichting die in Nederland is vastgelegd in onder meer het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid en de Wet Digitale Overheid.

p De Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte stelt dat mensen gelijk behandeld moeten worden. Je mag iemand niet buitensluiten op grond van een functiebeperking. Ook niet digitaal. De wet geldt voor onderwijs, arbeid, vervoer, goederen en diensten.

p Zijn de digitale informatie en diensten van jouw organisatie ook bedoeld voor andere sectoren, of voor organisaties of landen buiten de EU? Controleer dan goed of aanvullende wetgeving of

Testen PAC

(1 – metadata en automatisch)

1. Documenttitel aanwezig en beschrijvend?
2. Documenttitel in de titelbalk?
3. Ingestelde taal zelfde als de taal van het document?
4. Is het document getagd?

Onderzoek document-informatie

Title
Voorbeelddocument

Filename
voorbeelddocument PAC via axesWord.pdf

Language	Tags	Pages	Size
nl	96	3	265 KB

Title
(no title)

Filename
voorbeelddocument PAC afdrukken als pdf.pdf

Language	Tags	Pages	Size
(no language)	(no tags)	3	1 MB

Wordt de documenttitel getoond?

PAC 2021 - PDF Accessibility Checker 2021

PDF Accessibility Checker 2021
Version: 21.0.0.0

 Title: **Uitnodiging Nieuwjaarsborrel 2023**
Filename: **Uitnodiging Nieuwjaarsborrel 2023.pdf**
Language: **nl** Tags: **18** Pages: **1** Size: **160 KB**

PDF/UA WCAG

✗ This PDF file is not PDF/UA compliant.

Checkpoint	Passed	Warned	Failed
✓ PDF Syntax	48	0	0
✓ Fonts	3	0	0
✓ Content	623	0	0
⊗ Embedded Files	0	0	0
✓ Natural Language	305	0	0
✗ Structure Elements	4	0	2
⚠ Structure Tree	16	2	0
✓ Role Mapping	69	0	0
✓ Alternate Descriptions	36	0	0
✗ Metadata	2	0	1
✗ Document Settings	2	0	1

PDF Report

Results in Detail Logical Structure

Screen Reader Preview Document Statistics

Report

Title	Count
✗ PDF/UA	6
✓ Basic requirements	0
> ✓ ISO 32000-1	0
> ✓ Fonts	0
> ✓ Content	0
> ✓ Embedded Files	0
> ✓ Natural language	0
✗ Logical Structure	4
> ✗ Structure Elements	2
> ⚠ Structure Tree	2
> ✓ Role mapping	0
> ✓ Alternative Descriptions	0
✗ Metadata and Settings	2
> ✗ Metadata	1
> ✗ Document settings	1
> ✗ Display of document title in window title	1
✗ "DisplayDocTitle" entry is not set	
> ✓ Tag suspects	0
> ✓ Mark for tagged documents	0
> ✓ Dynamic XFA form	0
> ✓ Security settings and document access by as...	0
> ✓ Tab order for pages with annotations	0
✗ WCAG	5
> ✗ 1.1.1 Document title	2

Wordt de documenttitel getoond?

PAC 2021 - PDF Accessibility Checker 2021

PDF Accessibility Checker 2021
Version: 21.0.0.0

Title
Uitnodiging Nieuwjaarsborrel 2023

Filename
Uitnodiging Nieuwjaarsborrel 2023.pdf

Language
nl

Tags
18

Pages
1

Size
160 KB

PDF/UA WCAG

✗ This PDF file is not WCAG 2.1 compliant.

Checkpoint	Passed	Warned	Failed
✓ 1.1 Text Alternatives	36	0	0
⊗ 1.2 Time-based Media	0	0	0
✗ 1.3 Adaptable	697	0	2
✓ 1.4 Distinguishable	249	0	0
⊗ 2.1 Keyboard Accessible	0	0	0
⊗ 2.2 Enough Time	0	0	0
⊗ 2.3 Seizures and Physical Reactions	0	0	0
✗ 2.4 Navigable	2	0	1
⊗ 2.5 Input Modalities	0	0	0
✓ 3.1 Readable	305	0	0
⊗ 3.2 Predictable	0	0	0
⊗ 3.3 Input Assistance	0	0	0
⚠ 4.1 Compatible	41	2	0

PDF Report

Results in Detail Logical Structure

Screen Reader Preview Document Statistics

Report

Title	Count
✓ Mark for tagged documents	0
✓ Dynamic XFA form	0
✓ Security settings and document access by as...	0
✓ Tab order for pages with annotations	0
✗ WCAG	5
✗ 1 Perceivable	2
✗ 2 Operable	1
✓ 2.1 Keyboard Accessible	0
✓ 2.2 Enough Time	0
✓ 2.3 Seizures and Physical Reactions	0
✗ 2.4 Navigable	1
✓ 2.4.1 Bypass Blocks	0
✗ 2.4.2 Page Titled	1
✓ XMP Metadata	0
✓ Title in XMP metadata	0
✗ Display of document title in window title	1
✗ "DisplayDocTitle" entry is not set	
✓ 2.4.3 Focus Order	0
✓ 2.4.4 Link Purpose (In Context)	0
✓ 2.4.5 Multiple Ways	0
✓ 2.4.6 Headings and Labels	0
✓ 2.4.7 Focus Visible	0
✓ 2.5 Input Modalities	0
✓ 3 Understandable	0
⚠ 4 Robust	2

Screenreader preview-onderzoek (2 – titel en koppen)

5. Is de titel een paragraaf of een H1?
6. Zijn alle koppen getagd als koppen?
Dus niet slechts vet, groot of cursief gemaakt.
7. De titel en hoogste kop zijn niet allebei een H1.
Klopt dit?
8. Zijn er geen koppen 'leeg'?
9. (Worden er geen niveaus overgeslagen in de koppenstructuur?)

Voorbeeld document

Titelnaam: Strategie en beleid van organisatie X

Inleidende tekst

Strategie

Tekst over ontstaan strategie

Tekst over concretisering strategie

Het bestuur: Hugo Fritsen, Dunya El-Beneni, Martha Gooibosch

Beleid

Paragraaf over het omzetten van strategie in beleid

Paragraaf over beleidsdoelen

Implementatie

Inleidende tekst

Subkop over de implementatie

Een paragraaf over de implementatie van ons beleid

'Tag tree'

Titelnaam: Strategie en beleid van organisatie X

Inleidende tekst

Strategie

Tekst over ontstaan strategie

Tekst over concretisering strategie

Het bestuur: Hugo Fritsen, Dunya El-Beneni, Martha Gooibosch

Beleid

Paragraaf over het omzetten van strategie in beleid

Paragraaf over beleidsdoelen

Implementatie

Inleidende tekst

Subkop over de implementatie

Een paragraaf over de implementatie van ons beleid

Screenreader preview

Document	P	Span	Titelnaam: Strategie en	Span	beleid van organisatie X
	P		Inleidende tekst		
	H1		Strategie		
	P		Tekst over ontstaan strategie		
	P		Tekst over concretisering strategie		
	Figure				
	Alt		Ons bestuur		
	Cap		Het bestuur: Hugo Fritsen, Dunya El-Beneni, Martha Gooibosch		
	H1		Beleid		
	P		Paragraaf over het omzetten van strategie in beleid		
	P		Paragraaf over beleidsdoelen		
	H1		Implementatie		
	P		Inleidende tekst		
	H2		Subkop over de implementatie		
	P		Een paragraaf over de implementatie van ons beleid		

Screenreader preview: niet goed opgebouwd

H1	Span	Titelnaam: Strategie en
H1	Span	beleid van organisatie X
P		Inleidende tekst
H1		Strategie
P		Tekst over ontstaan strategie
P		Tekst over concretisering strategie
H1		
Figure		
Alt		Ons bestuur
Cap		Het bestuur: Hugo Fritsen, Dunya El-Beneni, Martha Gooibosch
H1		Beleid
P		Paragraaf over het omzetten van strategie in beleid
P		Paragraaf over beleidsdoelen
H1		Implementatie
P		Inleidende tekst
H2		Subkop over de implementatie

Screenreader preview: niet goed opgebouwd

Document	P	Span Titelnaam: Strategie en Span beleid van organisatie X
	P	Inleidende tekst
	P	Strategie
	P	Tekst over ontstaan strategie
	P	Tekst over concretisering strategie
	Figure	
	Alt	Ons bestuur
	P	Het bestuur: Hugo Fritsen, Dunya El-Beneni, Martha Gooibosch
	P	Beleid
	P	Paragraaf over het omzetten van strategie in beleid
	P	Paragraaf over beleidsdoelen
	P	Implementatie
	P	Inleidende tekst
	P	Subkop over de implementatie
	P	Een paragraaf over de implementatie van ons beleid

Koppen: veelvoorkomende fouten

H1

Span Waar we ons bij de gemeente Grijzewoude sterk voor maken is **Span** de verbinding met de burger. Die staat bij ons altijd voorop. Daarom hebben we een verbindingsteam ingesteld dat bij de [...]

Koppen: veelvoorkomende fout

maar kunnen ze meeliften en leren van successen en fouten van anderen.

I

Een voorbeeld van
een stuk fruit is
een citroen.

<LBody>

<_23_Kadertekst_midde>

Een voorbeeld van een stuk fruit is een citroen.

Een voorbeeld van een stuk fruit is een citroen.

Span

Belangrijke tags

- <Document>
- Titel, in PDF 1.7 geen tag voor
Best practice: ~~Titel~~ > P,
anders H1, met daarna H2's
- <H1>, <H2>, <H3>, <H4>, <H5>, <H6>
- <P>

Zie ook documenten-en-toegankelijkheid.nl/tags-in-een-pdf/

Screenreader preview-onderzoek (3 - tags)

10. De juiste tags gebruikt per onderdeel?

11. Missende informatie in de tags?

Vergelijk screenreader preview met originele document.

Let op kopteksten, voetteksten, tekstkaders, documentversies.

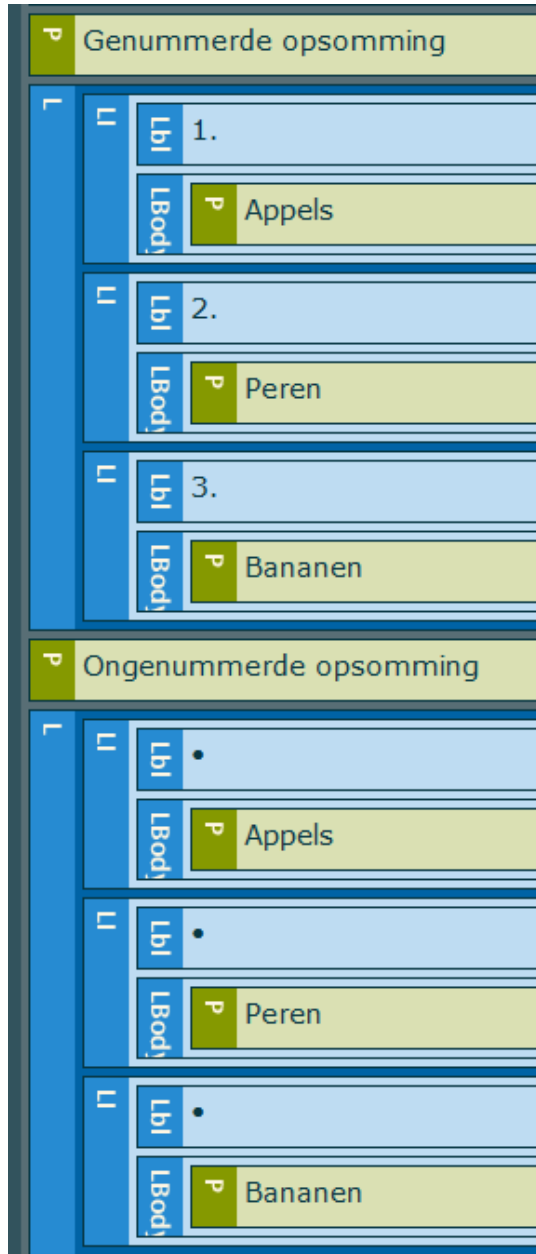
12. Klopt de tekst? Let op gebrek aan spaties of verkeerde woorden als 'stiksto~en'.

Screenreader preview-onderzoek

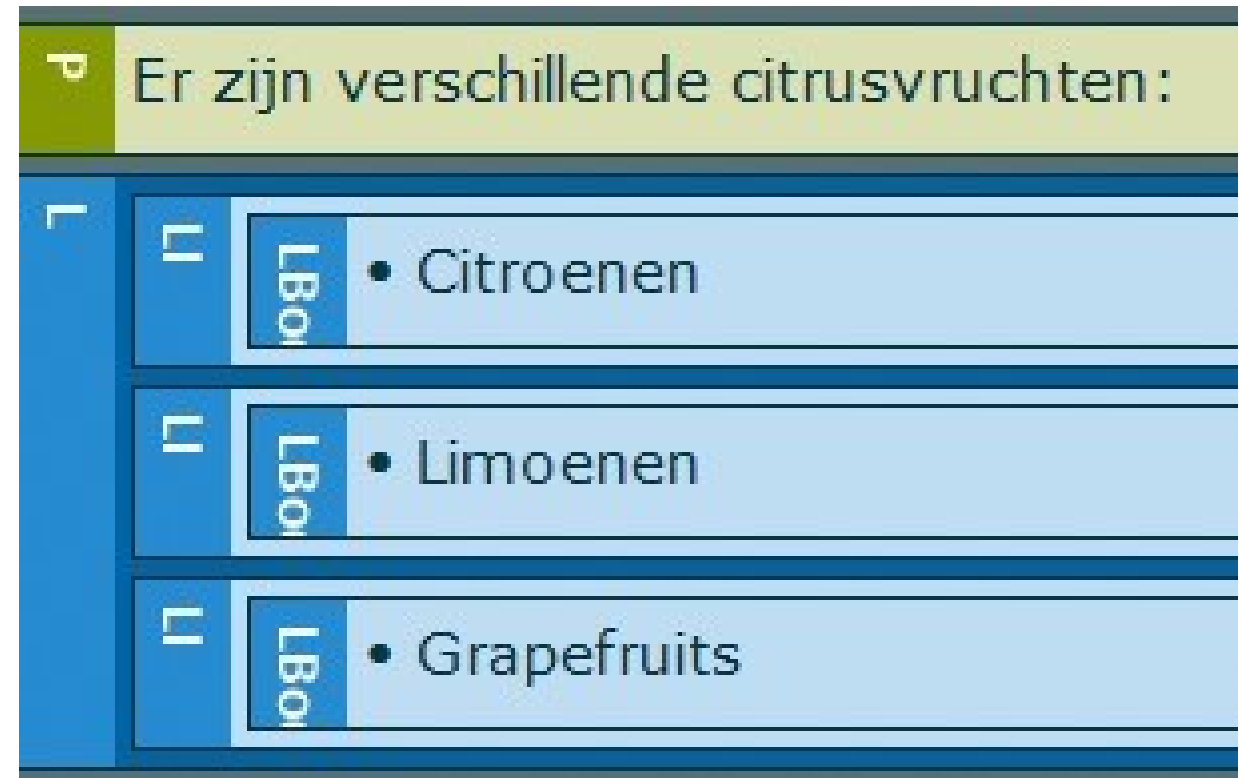
(3 – tags - vervolg)

13. Is een enkel element getagd met een enkele tag?
Let op bij content die over meerdere pagina's verspreid staat, content onderbroken door andere content en 'enters'.
14. Staan de tags in de juiste leesvolgorde?
Let op bij opmaaktabellen, kolommen en geneste lijsten.

Lijsten

Lijsten

Geneste lijsten

Verschillende soorten fruit: ¶

- → Citrusvruchten ¶

Citrusvruchten zijn vruchten van bomen of struiken van het plantengeslacht Citrus.

Voorbeelden: ¶

- → Citroen ¶

- → Primofiori ¶

Oud Italiaans ras ¶

- → Femminello ¶

Meest geteelde ras is Italië ¶

- → Eureka ¶

Amerikaans ras ¶

- → Grapefruit ↵

Dit is een subtropische citrusvrucht ¶

- → Limoen ↵

Oorspronkelijk uit Zuidoost Azië ¶

- → Appels ¶

P	Verschillende soorten fruit:	
L	LI	Span • Citrusvruchten L LI LBody Span o Citroen L LI LBoi • Primofiori L LI LBoi • Femminello L LI LBoi • Eureka LI LBoi o Grapefruit Dit is een subtropische citrusvrucht LI LBoi o Limoen Oorspronkelijk uit Zuidoost Azië
P	Citrusvruchten zijn vruchten van bomen of struiken van het plantengeslacht Citrus. Voorbeelden:	
P	Oud Italiaans ras	
P	Meest geteelde ras is Italië	
P	Amerikaans ras	
L	LI	LBoi • Appels

Tekstvakken en missende content

Vaak is niet alle tekst getagd.

Dit zie je vaak bij tekstvakken of als er technische fouten gemaakt worden in InDesign. Let dus op of alle tekst ook daadwerkelijk getagd is.

Vergelijk de screenreader preview van PAC 2021 met het document.

Denk aan ook aan versienummers van een document en anders gepositioneerde content.

Kopteksten en voetteksten

- Standaard decoratief
- Herhalende content
- Geen unieke inhoud:
denk aan logo, afzender, adresgegevens,
documentversie
- Op de juiste wijze gebruiken

Gemeente Grijzewoud
Postbus 1
0000 Aa Grijzewoud

De huidige verordening klachtenafhandeling is verouderd. Een regeling voor de afhandeling van klachten hoeft niet meer vastgelegd te worden in een verordening, omdat de Algemene wet bestuursrecht in hoofdstuk 9 al een zeer gedetailleerde regeling voorschrijft. Het vastleggen van een aantal procedurele zaken in de vorm van een regeling volstaat. College en raad stellen ieder voor zich een eigen klachtenregeling vast.

Een regeling voor de afhandeling van klachten hoeft niet meer vastgelegd te worden in een verordening, omdat de Algemene wet bestuursrecht in hoofdstuk 9 al een zeer gedetailleerde regeling voorschrijft. Het vastleggen van een aantal procedurele zaken in de vorm van een regeling volstaat. College en raad stellen ieder voor zich een eigen klachtenregeling vast.

Het vastleggen van een aantal procedurele zaken in de vorm van een regeling volstaat. College en raad stellen ieder voor zich een eigen klachtenregeling vast. De huidige verordening klachtenafhandeling is verouderd. Een regeling voor de afhandeling van klachten hoeft niet meer vastgelegd te worden in een verordening, omdat de Algemene wet bestuursrecht in hoofdstuk 9 al een zeer gedetailleerde regeling voorschrijft. Het vastleggen van een aantal procedurele zaken in de vorm van een regeling volstaat. College en raad stellen ieder voor zich een eigen klachtenregeling vast.

College en raad stellen ieder voor zich een eigen klachtenregeling vast. Een regeling voor de afhandeling van klachten hoeft niet meer vastgelegd te worden in een verordening, omdat de Algemene wet bestuursrecht in hoofdstuk 9 al een zeer gedetailleerde regeling voorschrijft. Het vastleggen van een aantal procedurele zaken in de vorm van een regeling volstaat. College en raad stellen ieder voor zich een eigen klachtenregeling vast.

Let op: in verband met de verbouwing van gemeentehuis werkt de gemeente tot 1 oktober 2023 vanuit het oude politiebureau aan Schoolstraat 1 in Grijzewoud.

P De huidige verordening klachtenafhandeling is verouderd. Een regeling voor de afhandeling van klachten hoeft niet meer vastgelegd te worden in een verordening, omdat de Algemene wet bestuursrecht in hoofdstuk 9 al een zeer gedetailleerde regeling voorschrijft. Het vastleggen van een aantal procedurele zaken in de vorm van een regeling volstaat. College en raad stellen ieder voor zich een eigen klachtenregeling vast.

P Een regeling voor de afhandeling van klachten hoeft niet meer vastgelegd te worden in een verordening, omdat de Algemene wet bestuursrecht in hoofdstuk 9 al een zeer gedetailleerde regeling voorschrijft. Het vastleggen van een aantal procedurele zaken in de vorm van een regeling volstaat. College en raad stellen ieder voor zich een eigen klachtenregeling vast.

P Het vastleggen van een aantal procedurele zaken in de vorm van een regeling volstaat. College en raad stellen ieder voor zich een eigen klachtenregeling vast. De huidige verordening klachtenafhandeling is verouderd. Een regeling voor de afhandeling van klachten hoeft niet meer vastgelegd te worden in een verordening, omdat de Algemene wet bestuursrecht in hoofdstuk 9 al een zeer gedetailleerde regeling voorschrijft. Het vastleggen van een aantal procedurele zaken in de vorm van een regeling volstaat. College en raad stellen ieder voor zich een eigen klachtenregeling vast.

P College en raad stellen ieder voor zich een eigen klachtenregeling vast. Een regeling voor de afhandeling van klachten hoeft niet meer vastgelegd te worden in een verordening, omdat de Algemene wet bestuursrecht in hoofdstuk 9 al een zeer gedetailleerde regeling voorschrijft. Het vastleggen van een aantal procedurele zaken in de vorm van een regeling volstaat. College en raad stellen ieder voor zich een eigen klachtenregeling vast.

Leesvolgorde (diverse oorzaken)

De klopt
leesvolgorde niet.

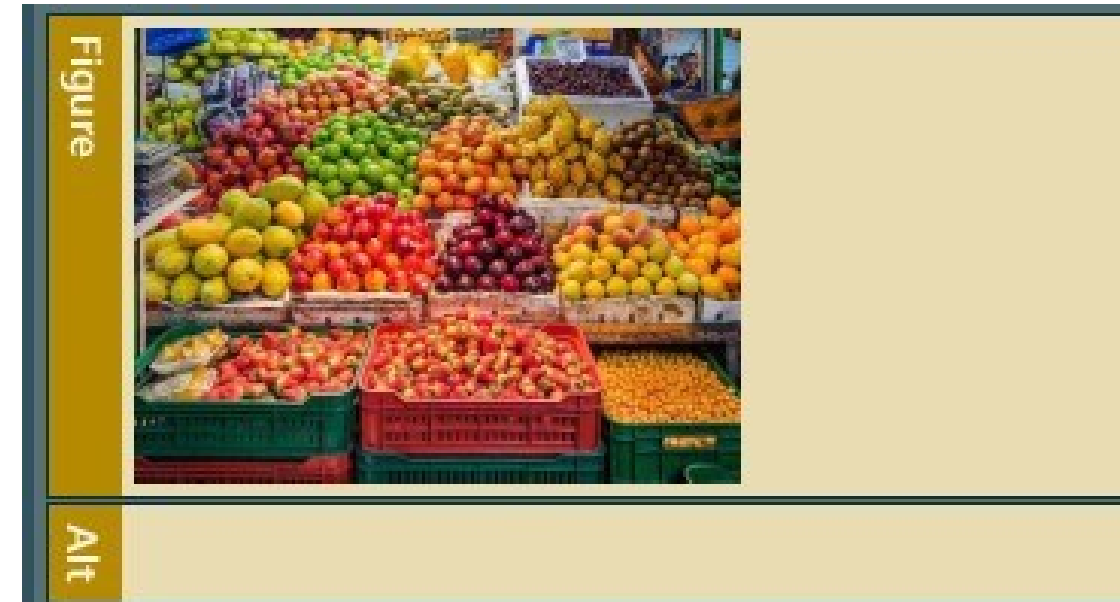
Afbeeldingen

- Informatief: alternatieve tekst
- Decoratief > zie je niet terug in de tag tree of de screenreader preview
- Bijschrift: <Caption>

Screenreader preview-onderzoek (4 - afbeeldingen)

15. Alle informatieve afbeeldingen een alt-attribuut?
16. Is het alt-attribuut beschrijvend en een goed tekstueel alternatief?
17. Elke decoratieve afbeelding gemarkeerd als decoratief (niet in tag tree) of heeft deze een alt-attribuut?

Afbeelding met of zonder alt-attribuut

Vergelijk originele document met screen reader preview

- Screenreader preview: alle informatieve afbeeldingen?
- Geen overbodige afbeeldingen?

Belangrijke tags

- <Figure>
- <Caption>

Zie ook documenten-en-toegankelijkheid.nl/tags-in-een-pdf/

Links (5 - links)

18. Zijn links beschrijvend?

19. Is elke link ook opgemaakt als 1 link?

Tip: test links ook met tabtoets.

p Stuur een e-mail naar **Link** info@voorbeeld.nl .

p Ga naar **Link** www.voorbeeld.nl voor meer informatie.

Screenreader preview-onderzoek (6 - tabellen)

- 20. Geen opmaaktabellen?
- 21. Elke rijkop en kolomkop gemarkeerd als TH?
- 22. Is 1 tabel, ook al staat deze op meerdere pagina's, getagd met een enkele <Table>-tag?
- 23. Bereik van elke kopcel aangegeven?
(zie automatisch testen)
- 24. Tabel niet in <P>-tag?

Geen opmaaktabellen

Gemeente
Grijzewoude

Postbus 1
0000 AA Grijzewoude
info@grijzewoude.nl

*“Je wou dat je in
Grijzewoude was”*

Openingstijden

Ma-do: 9:00 – 17:00

Vrij: 9:00 -12:00

Geen opmaaktabelen

Document

Table	TR	TH	P		TH	P		TH	P		TH	P	
			Fig										
			Alt	Gemeente Grijzewoude (logo)									
	TR	TH	P	Gemeente Grijzewoude	TD	P		TD	P	"Je wou dat je in Grijzewoude was"	TD	P	
		TH	P	Postbus 1		P			P			P	
		TH	P	0000 AA Grijzewoude		P			P	Openingstijden		P	Ma-do :9:00 – 17:00
		TH	P	info@grijzewoude.nl		P			P			P	Vrij: 9:00 -12:00

Tabellen

- TH en TD
- Of het bereik is aangegeven wordt automatisch gecheckt

Datatabellen

Table	TR	TD	P Fruitsoort	TD	P Verkoop 2021	TD	P Verkoop 2022
	TR	TD	P Appels	TD	P 100 kilo	TD	P 110 kilo
	TR	TD	P Peren	TD	P 75 kilo	TD	P 60 kilo
	TR	TD	P Bananen	TD	P 200 kilo	TD	P 225 kilo

Table	TR	TH	P Fruitsoort	TH	P Verkoop 2021	TH	P Verkoop 2022
	TR	TH	P Appels	TD	P 100 kilo	TD	P 110 kilo
	TR	TH	P Peren	TD	P 75 kilo	TD	P 60 kilo
	TR	TH	P Bananen	TD	P 200 kilo	TD	P 225 kilo

Bereik kopcellen (gedetailleerd testrapport)

✖ Table header cell assignments 9

- [illegible]

1 tabel op meerdere pagina's

Verkoopcijfer citroenen en sinaasappels per krat van januari tot juni 2023

	Citroenen	Sinaasappels
Januari	3	9
Februari	4	5
Maart	9	6

18

Hoofdstuk 8: Verkoop divers fruit 2023: januari - juni

April	10	3
Mei	15	2
Juni	17	1

Moet 1 tabel blijven, dus 1 tabel tag

Table	TR	TH	P
	TR	TH	P Januari
	TR	TH	P Februari
	TR	TH	P Maart
Table	TR	TH	P Citroenen
	TR	TH	P 3
	TR	TH	P 4
	TR	TH	P 9
	TR	TH	P Sinaasappels
	TR	TH	P 9
Table	TR	TH	P 5
	TR	TH	P 6
	TR	TH	P April
	TR	TH	P 10
	TR	TH	P 3
	TR	TH	P Mei
Table	TR	TH	P 15
	TR	TH	P 2
	TR	TH	P Juni
Table	TR	TH	P 17
	TR	TH	P 1

Beperkt PAC Screenreader preview-onderzoek

- Veel inzicht
- Volledig expertonderzoek niet altijd nodig
- Meten is weten. Basis voor vervolgstappen zoals:
 - Leverancier kiezen
 - Keuze voor software
 - Verbetering sjabloon
 - Kennisopbouw
 - Keuze bestandsformaten

Wanneer testen?

- Testen heeft alleen zin als je wat met de resultaten doet
- Beeld van huidige situatie: test op categorieën (bijvoorbeeld verslag vergadering, woo-document, raadsstuk, brochure)
- Als steekproef voor optimaliseren processen

Software, WCAG plus PDF/UA

- PAC: de tool voor onderzoek WCAG en PDF/UA
- axesPDF: plus makkelijke reparatie
- axesWord: plugin voor Word met sjablonen toegankelijk pdf maken (PDF/UA)
- axesSense: integratie in systemen of software

PDF Accessibility Checker

axesPDF

axesWord

axesSense

Wat ik hoop dat je onthoudt

1. Toegankelijkheidschecker van Adobe Acrobat Pro te beperkt beeld.
2. PDF/UA helpt!
3. Groene vinkjes in testtool: niet genoeg info.
4. Hoe de Screenreader Preview van PAC je helpt (met beperkte kennis) inzicht te krijgen.
5. Testen heeft alleen zin als je wat met resultaten doet

Vragen en input?

- Iacobien Riezebosch
- Firm Ground
- Binnenkort op documenten-en-toegankelijkheid.nl:
 - Reeks artikelen over pdf-standaarden
 - Toegankelijke pdf met zwartgelakte delen
 - Word-sjablonen

Hand-out

De hand-out is een weergave van de presentatie die Iacobien Riezebosch van Firm Ground verzorgde voor het Nationaal Congres Digitaal Toegankelijkheid 2023.

De hand-out is ondersteunend bij de presentatie waar alle concepten en voorbeelden zijn uitgelegd.

Diverse onderwerpen worden toegelicht op documenten-en-toegankelijkheid.nl.

Copyright afbeeldingen: documenten-en-toegankelijkheid.nl. 2023